

Abonamente:

1 Lună: 10 Lei sau 4 Ruble.
3 Luni: 26 Lei sau 12 Ruble.

Pentru preoți și învățători: prețul jumătate.

ROMANIA NOUA

Organ de propagandă pentru unirea politică a tuturor Românilor.

Director: Dr. ONISIFOR GHIZU

Iese în fiecare zi de lucru. Sub conducerea unui comitet alcătuit din Români din toate țările.

Prim-Redactor: Dr. Ion Mateiu.

PLATA PENTRU RECLAME după INVOLALA REDACȚIA, Ulița Gogol No. 39

Ardeleni și Bucovineni în Basarabia

În viața popoarelor se ivesc uneori momente atât de neașteptate, încât și cei mai adânci cunoscători ai istoriei omenirii rămân mirați de ele.

Un astfel de moment în viața neamului nostru este starea de lucruri de astăzi din Basarabia. N'a fost nimeni, dar absolut nimeni care să se fi gândit vreodată că Basarabia va putea ajunge republică independentă și că la punerea temeliei ei, pe lângă basarabeni, vor lucra în măsură hotărâtoare și Români din toate celelalte țări românești.

Înflorirea acestei țări credem că este cheazălăuită pentru totdeauna, prin faptul că astăzi se desfășură într-însa o muncă largă la care iau parte nu numai moldovenii, ardelenii, bucovinenii și românii din țară, dar chiar și frații de-ai noștri din cele mai îndepărtate țări, ca Macedonia și Serbia (un român din Macedonia e șeful Cenzurii și un român din Serbia e directorul Tipografiei românești din Chişinău).

toctmai ca acum 600 de ani, când dușmanii de moarte ai neamului românesc i-au făcut pe înaintașii noștri din Ardeal să treacă Carpații și apoi Prutul, pentru a se așeza în locurile acestea, și acum, aceeași apăsare și aceeași conștiință de neam i-au adus aici unde ca și atunci, au îmbogățit viața națională și au durat o temelie nouă.

Pe urma celor câțiva zeci de intelectuali ardeleni și bucovineni cari s'au așezat până aci în Basarabia, iată că acum vine o gloată întreagă. Câteva sute de învățători, preoți, profesori, адвоocați, medici, notari, funcționari de bancă și a. așteaptă ceasul plecării lor încoace. Cei mai mulți fuseseră prizonieri de războiu în Rusia, și unde au alergat ca voluntari sub steagurile României, iar o parte însemnată s'au retras deodată cu armatele române din Transilvania. Până la pacea generală acești oameni nu se mai pot întoarce acasă, iar până atunci ei nu vor să stea de geaba, ci vor să fie de tolos neamului. Nicăiri nu e, în împrejurările date, mai mare nevoie de ei ca aici în Basarabia. Ardelenii și Bucovinenii, trăiți sute de ani sub stăpâniri străine, înțeleg durerile și nevoile Moldovenilor și ca unii cari au luptat veacuri întregi pentru asigurarea vieții lor naționale, vor ști să fie de folos și aici, în această țară nouă, întemeiată de frații lor de cari s'au despărțit de ațâtea veacuri.

Odinorioa poporul român a fost una și a trăit la un loc, în Ardeal. Cu vremea ei a sporit și s'a răspândit în mai multe țări, pierzând până la un loc legăturile dintre singuraticile părți.

Astăzi, prin nenorocirea României și prin norocul Basarabiei, poporul nostru ajunge iarăși una. Dela Nistru până la Tisa e același neam, cu același suflet, cu același ideal. Pentru înfăptuirea acestui ideal Românii din toate țările lucrează pretutindeni unde îngăduie împrejurările ei, deocamdată ei se întâlnesc pe pământul fericit al Basarabiei, care credem că va fi locul din care va răsări mântuirea întregului neam românesc.

Carpații blestemați

Ardeal! Ardeal, ce faci în vale, Când va sosi al tău soroc? Din vremi noi te chemăm cu jale O, Tură fără de noroc!

Blestemul nostru sânt Carpații, De care vecinic noi vom plânge. Stropii-i-au în lujte frații Din nou cu lacrimi și cu sânge...

Și totuși munții ne'ndurați Ne stau dușmani spre voi în cale O, fie pururi blestemați Și vecinic osândiți cu jale!

Ca n'noi în zilele d'osândă Urgia vremilor să bată Și uraganelor dolândă Să fie n'goana lor turbată.

Lovească i fulgerele-albastre Cumplit în nopți de vijelie Și sape-i lacrimile noastre Din creștet până în temelie!

Când brațul lor spre cer s'a n'ntinde Trosnească-i fulgerul și tune Și n'ei, ca furele flămânde, Se scurme negrele furtune

Spre ei ogziri de uragane Să se adune, să-i învingă, Lor flăcări urase în goane Cu lăcomie să-i învingă!

Să se dărâme ei, ca fumul, Să se lopsască, ca tămâie Și numai spuză lor și scrumul Din munții falnici să rămâie.

Și-atuncea groaznica furtună Pe negre aripe de vânturi Pulverile să și-le-adune Din patru colțuri de pământuri.

Cenușa muntelui hotarnic, S'o spulbere în lumea mare... Iar noi uniți sub cerul darnic Cânta-vom binecuvântare!..

N. Romanș

Cuvinte frățești

Cu prilejul sosirii în Iași a reprezentanților Republicii moldovenești, gazețele din România au scris articole însușite la adresa fraților noștri din Basarabia. Iată între altele ce spune gazeta „Moldova Veche” din Botoșani, sub titlul „Frații Basarabeni”.

Au trecut prin mijlocul nostru ca să se ducă acolo unde nu i poate aștepta decât vorba necruțătoare a dușmanului și unde se vor lua hotărâri cari umplu de jale sufletele tuturor Românilor. (Era vorba ca trimișii Basarabiei, dl. Inculeț și dr. Ciugureanu să ia parte la tratativele de pace din București).

Și totuși, deși prilejul întâlnirii era atât de trist, trecerea lor printre noi a fost o adevărată sărbătoare. Sufletele apăsate de durerea neînbânzii s'au luminat la trecerea fraților Basarabeni, ca la strălucirea unei raze de mângâiere.

Insăși prezența lor între noi era în aceste clipe mărturie puterii noastre de viață, care se înalță neînfrântă și protestând cu tărie în fața dușmanului cotropitor ce crede că va putea învârași prin câștigul trecător al trădării rusești, destinele istorice ale unui popor unit și conștient.

De aceea când le-am urat: - Bine-ați venit între noi,

frații Basarabeni! — am avut lămurit înțelegerea că întâmpinăm o solie istorică, neînălțurată pe care o așteptăm de multa vreme și care nu se putea să nu vină, așa cum a venit.

Frații Basarabeni! Înțelegeți și voi cu o oră mai curând planul solei voastre. Ați venit între noi pentru ca între noi să rămâneți pe totdeauna.

Nu cântăriți cuvintele și nu întârziati asupra unor hotărâri pe care nu sta în puterea noastră — omeni trecători — să le luăm alfel decât cum le dictează voința de veacuri a neamului românesc sfâșiat. Pași drept pe calea unității naționale depline, ca din veșnicia voastră între noi în clipe atât de grele, să rămână drept traimica înșufletire reînvierea Moldovei Vechi, care nu mai poate întârzia în mijlocul răcirii unora și dușmăniei altora.

Avem doar atâția neprieteni care nu ne lasă vreme pentru prea lungi cumpăniri

Fără unire, poporul nostru n'ar mai putea trăi liber. Nicăiri nu se va înțelege mai bine acest lucru ca aici în Basarabia, care în părăsirea ei a fost mântuită tocmai de țara ce săngeră cum n'a mai săngerat alta pe lume.

Dela comisia bisericească

Comisia bisericească pentru organizarea Soborului a făcut următoarea adresă către Ministerul de Culte:

Domnule Ministru,

Declararea independenței Republicii Moldovenești a pus biserica ortodoxă moldovenească față în față cu necesitatea de a-și hotărî și ea starea sa în împrejurările politice ale țării.

Independența politică a unei țări trage întotdeauna după sine, ca o urmare firească, ca și biserica din aceea țară să fie independentă pe temelii naționale. Această independență aduce după sine și autocefalia. Calea cunoscută pentru regularizarea acestei chestiuni, este chemarea soborului bisericesc al țării, care exprimând în mod legal voința întregii biserici hotărăște normele vieții bisericești în feluritele ei activități și relațiuni.

Convocarea soborului bisericesc stă înaintea dezlegării unor chestiuni, care prin firea lor, dau soborului o însemnată extraordinară, având să rezolve nu numai importante chestiuni bisericești, dar și unele naționale politice. Dintr-o parte, biserica moldovenească se găsește astăzi în atârănare canonică de Patriarhul Moscovei, iar de altă parte în relațiuni, nemijlocit de apropiate cu biserica română, biserica soră cu soarta, cu istoria, cu limba, cu obiceiurile și cu toate deosebirile vieții populare.

Hotărârea relațiilor bisericești moldovenești către aceste două apropiate biserici rusească și românească, arată extraordinara însemnată necesitate a chemării soborului bisericesc. Toți știm că crearea Republicii Moldovenești independente, a fost cu puțință mai ales prin unirea și legătura ce există între nordul moldovenesc. Fără îndoială biserica moldovenească numai ea singură păstrează limba poporului în slujba bisericească, în familie și acest fapt a avut mare rol în unirea și legătura poporului moldovenesc.

În vremea aceea, când influența politică și culturală era gata să înghită existența nației moldovenești, când partea de sus a poporului moldovenesc, boerimea se cultiva departe de nord și sorbia în sine idei și sentimente străine, — biserica moldovenească, în toate împrejurările ei grele, a stat neîntrerupt la paza sufletului străbun al poporului și al limbei străbune, ca purtătorul tuturor aspirațiilor și așteptărilor ascunse ale poporului. Tot biserica a cultivat pe fiii săi, dându-le cele mai bune simțiminte și idei naționale, întemeiate pe religie, și cu aceasta a păzit nația moldovenească pentru timpurile mai bune, pentru viața ei neîntreruptă.

Dar începutul de neîntreruptare ca stat nu e încă o cheazălăuită pentru fericirea poporului. Poporul scăpând în trecut de desființare, prin unirea duhului și a limbii, pe care le-a putut păstra mai ales prin biserica, are nevoie ca și în vârstă ce-i stă înainte, să se conducă de aceeași mamă bună a sa care e biserica. Soborului bisericesc îi stă înainte și în privința acesteia mult lucru pentru hotărârea acelor principii, pe care trebuie să se bazeze relațiile dintre biserica și Republică și după care are să se îndrepte viața poporului moldovenesc, ca să-i fie lui spre tot binele. Iar fiindcă pe teritoriul republicii moldovenești trasesc și ortodocși ucraineni, velcoruși, bulgari, găgăuți și alții — soborul bisericesc va căuta să facă și viețuirea acestor frați în Domnul, sub ocrotirea bisericii ortodoxe neîntrerupte moldovenești, cât mai plăcută și mai plină de frăție creștinească. Stăpânirea țării cunoaște marea însemnată a bisericii în trecut și însemnată această este de învederată trebuință și pentru viitor, de aceea biserica moldovenească are drept a spera, că stăpânirea țării va privi cu bunăvoință la nevoile ei, și le va îndestula.

Pentru susținerea soborului și a comisiei pregătitoare a lui, se cere cheltueli însemnate care eparchia azi nu le are; biserica are însă nădejde, că conducerea țării îi va pune cu bunăvoință la îndemână mijloacele materiale de lipsă.

Comisiunea pregătitoare vă roagă pe D-Voastră, Domnule Ministru, să binevoiți a înainta această cerere a ei și a o sprijini înaintea Sfatului Țării, pentru ca să se dea bisericii mijloacele materiale de lipsă, a căror proiect îl alăturăm aici.

Primiți vă rugăm Domnule Ministru asigurări de înaltă considerațiune. Președinte: Preotul Ioan Ștucă, Secretar: Teodor Păduraru.

Știri din România

Ce e cu dizolvarea parlamentului? — Ziarele românești scriu că dizolvarea parlamentului pare că se amână deocamdată. Se știe că Germanii au cerut ca pacea să fie ratificată de parlament cel mult în 50 de zile dela semnarea ei. Prin urmare dl. Marghiloman a hotărât să dizolve parlamentul numai în cazul când deputații vor refuza ratificarea tratatului de pace.

Nu se știe dacă vor putea lua parte la desbateri și deputații Dobrogei, care trece sub stăpânirea Puterilor centrale. Deputații din

vechile partide au declarat că nu vor lua parte la ședințe. De asemenea partidele vechi nu vor lua parte nici la alte alegeri noi, dacă se vor face, arătând prin aceasta că țara nu recunoaște o pace care i-a fost stoarsă cu puterea.

Tratatul de pace dela București. — Germanii anunță că negocierile de pace cu România au luat un curs multumitor pentru ei, mai ales de când ia parte la ședințe și dl. Marghiloman. Așa că încheierea păcii se poate considera ca foarte apropiată.

Pacea nu a fost semnată până azi, făcându-se o nouă prelungire a tratatelor. Unii deputați susțin că aceste prelungiri s-au făcut în vederea îmbunătățirii condițiilor. Alții afirmă că Germanii au pus în ultimile zile noi condițiuni României și mai grele ca cele de până acum.

Contopirea celor două Universități. — Este vorba ca pentru ca să se facă economii, universitățile din Iași și București să se contopască într-una singură. Ar rămânea atunci ca pe viitor dreptul și medicina să se predea numai la București, iar literele, științele și teologia numai la Iași.

Întoarcerea refugiaților în teritoriul ocupat, încă nu a început. Dl. Marghiloman a declarat că această se va face imediat după semnarea păcii. La Mărășești se lucrează la restabilirea liniei ferate, care e stricată pe o lungime de 20 Km.

DELEGAȚIA

Ardelenilor și Bucovinenilor la primul ministru al Basarabiei

Eri, Miercuri, s'a prezentat la primul ministru al Basarabiei, o delegație de patru Ardeleni și Bucovineni (postul Oclavian Goga, căpitanul Oct. Taslăuanu, Onisifor Ghibu, directorul „României Nouă”, și Dr. Iancu Nistor, profesor la Universitatea din Odesa), pentru a aduce la cunoștința guvernului Republicii că un număr mare de vreo mie de intelectuali ardeleni și bucovineni, cari nu se mai pot întoarce deocamdată în țara lor, până după pacea generală, ar dori să se așeze în Basarabia, pentru a slui aici marile interese ale culturii naționale.

Delegația a fost primită cu multă dragoste de dl. prim ministru, care și-a arătat bucuria că tânărul țară moldovenească dintre Prut și Nistru, poate fi ajutată în aceste împrejurări grele, de frații din Transilvania și Bucovina. D-Sa a pus totodată în vedere delegației că despre chestiunea aceasta va raporta Sfatului miniștrilor, care va lua toate măsurile cu putință.

